

Καλώς ήρθατε στην πρώτη γραμμή: πέρα από τη βία και τη μη-βία

Chuang¹

Στη διάρκεια των δυο τελευταίων εβδομάδων, οι ΗΠΑ γνώρισαν μερικές από τις μεγαλύτερες, μαχητικότερες διαμαρτυρίες και ταραχές εδώ και δεκαετίες. Το εθνικής κλίμακας πλέον κίνημα ξεκίνησε στη Μιννεάπολη μετά την δολοφονία από την αστυνομία του George Floyd. Η οργή που ακολούθησε οδήγησε σε μαζικές διαδηλώσεις, συγκρούσεις με την αστυνομία, εμπρησμούς και πλιάτσικο, θρήνο και εξέγερση που απλώθηκε σε ολόκληρη τη χώρα μέσα σε λίγες μόνο ώρες. Το κτίριο του τρίτου αστυνομικού τμήματος της Μιννεάπολης, στο οποίο δούλευαν οι δολοφόνοι, κάηκε ολοσχερώς, και αστυνομικά οχήματα κάηκαν από τη Νέα Υόρκη μέχρι το Λος Άντζελες στις πιο εκτεταμένες καταστροφές ποινικών κτιρίων του αμερικανικού κράτους που έγιναν αυτόν τον αιώνα, πυροδοτημένες από δεκαετίες οργής κατά της ρατσιστικής αστυνόμευσης και το ασταμάτητο ρεύμα δολοφονιών μαύρων ανθρώπων από την αστυνομία. Τώρα, ακόμα και η, προσανατολισμένη σε μεταρρυθμίσεις, εκλογική αριστερά συζητά στα σοβαρά μια πιο μαλακή εκδοχή της κατάργησης της αστυνομίας σε εθνικό επίπεδο, επανα-εικονιζόμενη ως “παύση χρηματοδότησης”, και το Δημοτικό Συμβούλιο της Μιννεάπολης έχει δεσμευτεί να “διαλύσει” την αστυνομική διεύθυνση της πόλης. Όχι πολύ καιρό πριν, ένα τέτοιο αίτημα θα είχε θεωρηθεί ουτοπικό.

Το κίνημα ενάντια στην αστυνομική βαναυσότητα και τον ίδιο τον θεσμό της αστυνομίας, που ξεδιπλώνεται ραγδαία σ’ ολόκληρες τις ΗΠΑ, το έχουμε δει ήδη στα σημάδια άλλων ταραχών και μαζικών αγώνων που αναδύθηκαν σ’ ολόκληρο τον κόσμο τον προηγούμενο χρόνο, από τη Χιλή, στη Γαλλία, τον Λίβανο, το Ιράκ, το Εκουαδόρ και την Καταλωνία, **για να αναφέρουμε μερικές μόνο**. Εδώ, οποιαδήποτε ευρύτερη ανάλυση της εξέγερσης στις ΗΠΑ θα ήταν πρόωρη καθώς οι φωτιές από τις ταραχές ακόμα καίνε κυριολεκτικά σε πόλεις σ’ ολόκληρη τη χώρα. Αντί γι’ αυτό, θα θέλαμε να προσφέρουμε μερικές σύντομες παρατηρήσεις που αφορούν **τους αγώνες στο Χονγκ Κονγκ**, τους οποίους καταβάλαμε κάθε δυνατή προσπάθεια να ακολουθήσουμε στενά, εστιάζοντας σε μια συγκεκριμένη τακτική καινοτομία που νιώθουμε ότι θα μπορούσε να είναι μια χρήσιμη συνεισφορά στις συνεχιζόμενες διαδηλώσεις στις ΗΠΑ και ακόμα πιο πέρα. Έχουμε δει ήδη ανθρώπους στον δρόμο να υιοθετούν σκόρπια μαθήματα από τον Χονγκ Κονγκ και άλλα θερμά σημεία στον παγκόσμιο κύκλο εξεγέρσεων της προηγούμενης χρονιάς: ένα, χωρίς αμφιβολία, **οδόφραγμα τύπου Χονγκ Κονγκ με καρότσια από το Target** έξω από το πολιορκούμενο κτίριο του τρίτου αστυνομικού τμήματος στη Μιννεάπολη, **τεχνικές για την εξουδετέρωση των δακρυγόνων στο Πόρτλαντ**, αναφορές για λείζερ που τύφλωναν τις αστυνομικές κάμερες και κράνη, ομπρέλες που σηκώνονταν απέναντι στα σπρέι πιπεριού στις διαδηλώσεις στο Columbus και το **Σηάτλ**, και μηνύματα εκτίμησης και υποστήριξης προς τους κατοίκους του Χονγκ Κονγκ σε καλυμμένες ή λεηλατημένες βιτρίνες σε πολλές πόλεις. Οι ομοιότητες ήταν τόσο εντυπωσιακές στην πραγματικότητα, που οδήγησαν τον **παρανοϊκό** αρχισυντάκτη του ταμπλόιντ των κινέζικων κρατικών ΜΜΕ *The Global Times*, Hu Xijin, να συμπεράνει ότι “ταραξίες από το Χονγκ Κονγκ έχουν παρεισδύσει στις Ηνωμένες Πολιτείες” και “έχουν σχεδιάσει και οργανώσει” τις επιθέσεις.

“Βλέπετε άτομα να εφαρμόζουν πολύ αποτελεσματικά εδώ τακτικές από το Χονγκ Κονγκ, να εφαρμόζουν τακτικές από το Χονγκ Κονγκ εδώ για να σταματήσουν τα δακρυγόνα να πλήττουν τους διαδηλωτές και τα οχήματα. Εμπρός Portland! Χρησιμοποίησε αυτό το μεγάλο IQ από το Χονγκ Κονγκ! <https://t.co/o29tZOPMoI> pic.twitter.com/5BGFUKCH3u”

— woppa (@Woppa1Woppa) 3 Ιουνίου 2020

¹ Στμ. Μεταφρασμένο από εδώ: <http://chuangcn.org/2020/06/frontlines>.

Πολύ λίγα μπορούμε να κάνουμε για να καθοδηγήσουμε τον τρόπο που αυτό το κίνημα ξεδιπλώνεται (και ούτε θα το θέλαμε), αλλά ελπίζουμε ότι μερικά από τα εργαλεία και τις τακτικές, που χρησιμοποιήθηκαν από τους φίλους και συντρόφους μας στο Χονγκ Κονγκ, ίσως είναι χρήσιμα και σε όσους είναι στους δρόμους σε άλλες πόλεις². Πιο συγκεκριμένα, σας προσφέρουμε προς σκέψη την εξέλιξη του ρόλου της “πρώτης γραμμής” στο κίνημα του Χονγκ Κονγκ, ελπίζοντας ότι ίσως χρησιμεύσει στο γεφύρωμα κενών μεταξύ όσων συμμετέχουν μαχητικά και όσων συμμετέχουν ειρηνικά παντού στους δρόμους.

Όπως και σε παλιότερα κινήματα, έχουν υπάρξει ήδη σημαντικές διαφωνίες σχετικά με το πώς να αντιμετωπίσει κανείς τις δυνάμεις του κράτους στις ΗΠΑ. Όπως και με άλλα κινήματα πριν και μετά το Φέργκιουσον, μερικές (όχι όλες) φορμαλιστικές ακτιβιστικές οργανώσεις έχουν αρχίσει να εμπλέκονται με την “μαλακή” πτέρυγα του τοπικού κατασταλτικού μηχανισμού, αναλαμβάνοντας δράση ώστε να μειώσουν τη μαχητικότητα της αρχικής εξέγερσης: “ηγέτες της κοινότητας” συνεργάζονται με την αστυνομία οδηγώντας τα πλήθη του κόσμου σε παγίδες και περικυκλώσεις³ από την αστυνομία και δείχνοντας κυριολεκτικά “βίαιους” διαδηλωτές μέσα στο πλήθος. Εν τω μεταξύ, οι τοπικές κυβερνήσεις σ’ ολόκληρη τη χώρα ισχυρίζονται ότι αυτοί που ξεκινούν τις καταστροφές περιουσιών ή τις συγκρούσεις με την αστυνομία είναι “εξωτερικοί υποκινητές”, με τον δήμαρχο του Σηάτλ να [γράφει στο Tweeter](#) ότι “μεγάλο μέρος της βίας και της καταστροφής, τόσο εδώ όσο και σ’ ολόκληρη τη χώρα, έχει υποκινηθεί και συνεχιστεί από λευκούς άντρες”. Αλλά είναι εντελώς ολοφάνερο ότι είναι εξαιρετικά διαδεδομένη η καταπιεσμένη και συσσωρευμένη οργή εναντίον της αστυνομίας και ότι στους δρόμους έχει προκύψει μια ευρεία συναίνεση ότι θα πρέπει να υπάρξει εναντίωση στους αστυνομικούς.

Το Χονγκ Κονγκ μπορεί να προσφέρει ίσως ένα μονοπάτι για να αποφευχθούν οι, φαινομενικά αναπόφευκτες, διαφωνίες σχετικά με τη βία και τη μη-βία όπως και για την αντιμετώπιση των δυνάμεων του κράτους. Για εκείνους που ψάχνουν έναν καινούριο τρόπο γεφύρωσης του χάσματος μεταξύ των μαχητικών και των ειρηνικών μορφών συμμετοχής, νομίζουμε ότι μια από τις πιο σημαντικές συνεισφορές του Χονγκ Κονγκ στην καινούρια εποχή των αγώνων είναι η ανάπτυξη συγκεκριμένων ρόλων και σχηματισμών, που μπορούν να εφαρμοστούν στους δρόμους, καθώς και δομών, πίσω από αυτούς που βοήθησαν να συνδεθούν καλλίτερα με άλλους μέσα στο κίνημα όσοι είχαν τη βούληση να συγκρουστούν με τους μπάτσους. Πιο συγκεκριμένα, θέλουμε να τονίσουμε την έννοια αυτών “στην πρώτη γραμμή” στο Χονγκ Κονγκ, που όχι μόνο ανέπτυξαν πολλές πετυχημένες τεχνικές αντιπαράθεσης με την αστυνομία αλλά και θεμελίωσαν ένα καινούριο είδος σχέσης μεταξύ των μαχητικών και των μη-βίαιων στοιχείων στις δράσεις στον δρόμο, μέσα από πολλούς μήνες πειραματισμού.

Περισσότερες ομπρέλες στην πρώτη γραμμή εδώ στο Σηάτλ. Είμαστε πέντε λεπτά μετά την απαγόρευση κυκλοφορίας και προς το παρόν όλα είναι ακόμα πραγματικά ειρηνικά. Αν θέλετε να παρακολουθήσετε ζωντανά τη διαδήλωση με για το λινκ pic.twitter.com/ZyKMoGe0PL

— katie (@besoadored) 3 Ιουνίου 2020

Τι σημαίνει να είναι κανείς “στην πρώτη γραμμή” Ο όρος έχει γίνει απίστευτα δημοφιλής τους τελευταίους προηγούμενους μήνες σε διάφορες γλώσσες και κοινωνικά πεδία, ιδιαίτερα σε σχέση με τους εργαζόμενους στην υγεία και άλλους που είναι ιδιαίτερα ευάλλωτοι στη συνεχιζόμενη πανδημία. Αυτό απέκρυψε πώς αναδύθηκε σε δημοτικότητα ο όρος στην [κάλυψη των κυρίαρχων ΜΜΕ](#) την προηγούμενη χρονιά, όταν και αναφερόταν σε διαδηλωτές σε διάφορα σημεία του

2 Η παρούσα ανάλυση είναι το αποτέλεσμα πολλών συζητήσεων με φίλους στο Χονγκ Κονγκ, τη Χιλή και τις ΗΠΑ, μεταξύ των οποίων θα θέλαμε να ξεχωρίσουμε τους Dashu και KW για την υπομονετική βοήθειά τους στον γρήγορο έλεγχο και το ξεκαθάρισμα πληροφοριών στο παρόν άρθρο. Ελπίζουν ότι οι εμπειρίες τους από το Χονγκ Κονγκ μπορούν να συμβάλουν με κάποιο τρόπο στον αγώνα εναντίον της αστυνομικής βαρβαρότητας και της φυλετικοποίησης στις ΗΠΑ και αλλού.

3 ΣΤμ. Στο πρωτότυπο: *kettles*.

κόσμου. Οι επίσημες εκδηλώσεις λατρείας για εργάτες υγείας, που γύρναγαν από τη βάρδια τους στο Wuhan και τη Νέα Υόρκη, ακούγονται σαν παράξενες, κρατικά ενορχηστρωμένες αντηχήσεις των επευφημιών “*¡vivan los de la primera línea!*”⁴, που καλωσόριζαν τους διαδηλωτές που επέστρεφαν από τις μάχες με την αστυνομία στη Χιλή, το περασμένο φθινόπωρο. Αυτό που επέτρεψε τις ευμετάβλητες και φαινομενικά αντιφατικές κινητοποιήσεις αυτού του όρου ήταν ακριβώς η ικανότητά του να ενσωματώνει κατά τα άλλα διαιρεμένες δραστηριότητες με έναν αποτελεσματικό τρόπο, προτείνοντας μια ενότητα που ορίζεται όχι από την ομοιογένεια αλλά από την υποστήριξη στον συνολικό αγώνα, όπως αυτός συμβολίζεται από την “πρώτη γραμμή”. Τώρα, με την επιστροφή των ταραχών στις ΗΠΑ, μοιάζει πιθανό η χρήση του όρου να επιστρέψει και πάλι σ’ αυτούς που στέκονται αντιμέτωποι απέναντι στην αστυνομία: στο Connecticut, μια γραμμή μαυροντυμένων διαδηλωτών στέκεται μπροστά στην αστυνομία φορώντας μάσκες που αρχικά είχαν σκοπό την αποτροπή της μετάδοσης του ιού και, σε ένα θολό κάπως στιγμιότυπο, μια γυναίκα κρατά ένα πλακάτ που γράφει “οι μόνοι σύμμαχοι είναι αυτές στις πρώτες γραμμές”.

Η βασική ιδέα που επιτρέπει στην έννοια της πρώτης γραμμής να ενοποιήσει το κίνημα πέρα από τις παλιές διαιρέσεις μεταξύ βίας και μη-βίας, ή “ποικιλίας των τακτικών”, είναι ότι αυτοί που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή παίρνουν προσωπικό ρίσκο για να προστατέψουν όσους είναι τριγύρω τους, ιδανικά με (αλλά συχνά και χωρίς) συγκεκριμένο προστατευτικό εξοπλισμό, και ότι αυτοί οι κίνδυνοι βοηθούν να πάει μπροστά ολόκληρο το κίνημα. Αυτός είναι και ο λόγος που η έννοια επεκτάθηκε τόσο εύκολα στην αντίδραση στην πανδημία, επειδή η βασική λογική του προσωπικού κινδύνου για την στήριξη του αγώνα είναι λίγο-πολύ η ίδια. Αλλά σ’ εκείνες τις περιπτώσεις, το κράτος είχε ένα ξεκάθαρο συμφέρον στη διάδοση του όρου για να οικειοποιηθεί λαϊκές αντιδράσεις ή να μεταμφιέσει τη δική του ανικανότητα, όλα αυτά με τον τελικό στόχο να παραμένει ο περιορισμός της πανδημίας. Τώρα, όμως, το κράτος δεν έχει κανένα τέτοιο συμφέρον, μιας και δεν μοιράζεται τον ίδιο στόχο με τους διαδηλωτές που επικαλούνται την έννοια της πρώτης γραμμής. Αντίθετα, θα προβάλει τους “ηγέτες της κοινότητας” και ίσως ακόμα και να τους απεικονίσει σαν να έχουν βρεθεί “στην πρώτη γραμμή” του κινήματος με κάποιο τρόπο, αλλά δεν υπάρχει ανάγκη ούτε καν να προσποιηθεί ότι υποστηρίζει όσους πραγματικά συγκρούονται με την αστυνομία. Αυτό σημαίνει ότι ο όρος έχει τη δυνατότητα να επιστρέψει στο νόημα που απέκτησε στο Χονγκ Κονγκ, οριζόμενο μέσα από τους κινδύνους που πάρθηκαν για την υπεράσπιση όλων ή την πράξη του να βάλει κανείς τη ζωή του μπροστά ώστε όλοι οι άλλοι να παραμείνουν ασφαλείς ωθώντας, ταυτόχρονα, τον αγώνα προς τα μπρος.

Στην πορεία της κλιμάκωσης των οδομαχιών στη διάρκεια του 2019, οι διαδηλωτές στο Χονγκ Κονγκ παρήγαγαν μια “ομοβροντία” καινοτομιών, περιλαμβανομένης της εφεύρεσης καινούριου εξοπλισμού και διαφορετικών σχηματισμών με συγκεκριμένες τακτικές θέσεις που καλύπτονταν στο σώμα της διαδήλωσης. Αυτός που είναι στην πρώτη γραμμή προέκυψε σ’ αυτό το πλαίσιο ως ένας αναγνωρίσιμος ρόλος για εκείνους που, έχοντας στρατηγικές μετριασμού του οπλισμού των μπάτσων και των δακρυγόνων, τοποθετούν τους εαυτούς τους ευθέως απέναντι στην αστυνομία, καλυπτόμενοι από συντρόφους σε δεύτερες και τρίτες γραμμές.

Αυτή η καινοτομία διαδόθηκε πολύ γρήγορα, πρώτα στη Χιλή και μετά σε άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής. Το πρώτο άλμα από το Χονγκ Κονγκ στην Χιλή μεταφέρθηκε πιθανότατα μέσω βίντεο⁵ από τις ταραχές που ανέβηκε στο YouTube ή διαδόθηκε απλά από τον ορμητικό αέρα του κύκλου **εξεγέρσεων** του 2019. Ένα άτομο που συμμετείχε σε μια από τις “φατρίες” της πρώτης γραμμής στη Χιλή **λέει ξεκάθαρα** ότι οι τακτικές της ομάδας του είχαν υιοθετηθεί από το Χονγκ Κονγκ. Ακρετά σύντομα και άλλος κόσμος από τοπικές εξεγέρσεις άρχισε να προετοιμάζει αξιωματικά παρόμοιες τακτικές, που συμπεριελάμβαναν ασπίδες, συνθήματα, ευρηματικές κατασκευές οδοφραγμάτων και την ευρύτατη προσαρμογή ισχυρών δεικτών λείζερ ως εργαλείων για την παρενόχληση της λειτουργίας των αστυνομικών καμερών και άλλων μέσων όρασης (καθώς και την, σε μια πραγματικά αξέχαστη περίπτωση, **καταστροφή ενός drone της αστυνομίας**). Πέρα από

4 Στμ. Η φράση στα ισπανικά σημαίνει: “ζήτω σε όσους/ες είναι στην πρώτη γραμμή!”.

5 Στμ. Στο αγγλικό κείμενο “riot porn”.

αυτές τις συγκεκριμένες περιπτώσεις προσαρμογής, η δομή του κινήματος στη Χιλή ήταν επίσης οργανωμένη σύμφωνα με κάποιες αναγνωρίσιμες γραμμές: μετά από μια περίοδο διαδηλώσεων εναντίον μιας αύξησης στις τιμές των εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς, που συμπεριλάμβανε οργανωμένη άρνηση πληρωμής εισιτηρίων και μεγάλες πορείες, μια άγρια καταστολή από την αστυνομία πυροδότησε μαζικές διαδηλώσεις και ταραχές που αναφέρονται ευρέως στη Χιλή ως μια “κοινωνική έκρηξη”. Σε ένα βίντεο από μια διαμαρτυρία στην Plaza Italia, στο Σαντιάγο, ένας άντρας σε ένα κτίριο με θέα από ψηλά στην πλατεία παρατηρεί με ενθουσιασμό ότι η διαδήλωση “είναι δυνατή μόνο χάρις σε μια ομάδα παιδιών” που οργανώθηκαν για να “σταματήσουν τις δυνάμεις καταστολής”.

Στο διάστημα που ακολούθησε, καθώς κηρύχτηκε ένα καθεστώς έκτακτης ανάγκης σε διάφορες πόλεις σ’ ολόκληρη τη χώρα, τον χώρο για ειρηνικές διαμαρτυρίες τον υπερασπίστηκε μια πρώτη γραμμή από διαδηλωτές που είχαν τη βούληση να συγκρουστούν με την αστυνομία. Όπως και στο Χονγκ Κονγκ, ο κόσμος σ’ αυτή την πρώτη γραμμή ήταν οργανωμένος πρωτίστως με βάση **ρόλους**: άτομα που κουβαλάνε ασπίδες, άτομα που ρίχνουν πέτρες, νοσηλευτές, άτομα που προετοίμαζαν υλικό για ρίψη, διαδηλωτές στην πίσω γραμμή με λείζερ για παρενόχληση της όρασης και των καμερών της αστυνομίας, και άτομα που έστηναν οδοφράγματα για να ανακόπτουν την προέλαση των μπάτσων. Σε αντίθεση με πιο τελευταίες εξελίξεις στην στρατηγική “να είμαστε νερό” στο Χονγκ Κονγκ, που τόνιζε την καταπόνηση της αστυνομίας μέσα από τη διαρκή μετακίνηση των διαδηλωτών, το κίνημα στη Χιλή ξεκίνησε με τον κόσμο στην πρώτη γραμμή να δημιουργεί και να υπερασπίζεται συγκεκριμένες γραμμές γύρω από την “**ζώνη μηδέν**” ή την “κόκκινη ζώνη” ώστε να κρατήσει τους μπάτσους από το να μπουν σε περιοχές στις οποίες ήταν συγκεντρωμένοι άλλοι διαδηλωτές. Καθώς η καταστολή αυξανόταν, όμως, οι καθημερινές μάχες έγιναν ουσιαστικά μάχες δρόμο-τον-δρόμο ανάμεσα σε οργανωμένους της πρώτης γραμμής και την αστυνομία. Και πάλι, όμως, η σημασία της πρώτης γραμμής ως ενός εργαλείου που να καθιστά εφικτή τη διαμαρτυρία αναγνωρίστηκε ευρέως από τον κόσμο εντός και εκτός του κινήματος, με “εκπροσώπους των ατόμων στην πρώτη γραμμή” να **επευφημούνται πολύ θερμά** όταν προσκαλούνταν να συμμετάσχουν σε εκπομπές. Όπως και στο Χονγκ Κονγκ, τα άτομα στην πρώτη γραμμή, που σχημάτισαν αυτόνομες ομάδες για να υπερασπιστούν το κίνημα, υποστηρίζονταν από συμμετέχοντες απ’ έξω, τόσο ανώνυμα όσο και σαν ομάδες, όπως **παραπονιόντουσαν** κάποια δεξιά ΜΜΕ.

Παρόμοιες τακτικές υιοθετήθηκαν επίσης στην **Κολομβία** μέσω της Χιλής και του Χονγκ Κονγκ, καθώς ομάδες που οργανώνονταν στο Facebook αναγνώριζαν ότι υπάρχει μια ανάγκη προστασίας των διαδηλωτών, στο εκεί, καθοδηγούμενο από φοιτητές, κίνημα, από την αστυνομική βία. Όμως, τα πρώτα μέλη των πιο διακεκριμένων ομάδων της πρώτης γραμμής διακήρυξαν ότι θα δρούσαν με καθαρά “αμυντικούς” τρόπους και όχι για να επιτεθούν ευθέως στην αστυνομία. Καθώς, όμως, το ευρύτερο λαϊκό κίνημα έφθινε, οι απόψεις αυτών των ομάδων (που χαρακτηρίζονταν από τις φιλικές προς τα ΜΜΕ μπλε ασπίδες) **άρχισαν να μετατοπίζονται**. Ο κόσμος της πρώτης γραμμής άρχισε να υιοθετεί συνειδητά την στρατηγική “να είσαι νερό” από το Χονγκ Κονγκ, αλλά αυτό έγινε αντιληπτό από πολλούς στο φοιτητικό κίνημα ως μια φυσική εγκατάλειψη του φοιτητικού κινήματος, το οποίο δεν έκανε τις ίδιες τακτικές επιλογές. Ευρύτερα, ο κόσμος στην πρώτη γραμμή στις φοιτητικές διαμαρτυρίες στην Κολομβία θεωρήθηκε τυχοδιωκτικός, ότι προσπαθούσε να δημιουργήσει ένα φιλικό προς τα ΜΜΕ θέαμα και να οδηγήσει τις πορείες μακριά από τις συμφωνημένες διαδρομές. Τελικά, αυτός ο τύπος έντονα “μη-οργανικής πρώτης γραμμής” **αποξενώθηκε** από την υποστήριξη που είχε αρχικά γνωρίσει από το υπόλοιπο κίνημα.

Σε όλα αυτά τα διαφορετικά πλαίσια, η εξέλιξη του ρόλου όσων ήταν στην πρώτη γραμμή έχει σημαδέψει ένα σημαντικό προχώρημα στις τακτικές της σύγκρουσης στον δρόμο με την αστυνομία. Τέτοιες τακτικές, φυσικά, πρέπει να αλλάζουν, για να ταιριάζουν στις συγκεκριμένες καταστάσεις, μπορούμε όμως να μαθαίνουμε από την συνεχώς αυξανόμενη παγκόσμια γνώση του αγώνα. Στη δεκαετία και κάτι που ακολούθησε την παρακμή του κινήματος κατά της παγκοσμιοποίησης, η συζήτηση για τις τακτικές σχετικά με τη σύγκρουση με την αστυνομία πάγωσαν σε μεγάλο βαθμό σε αντιπαραθέσεις σχετικά με το “**μπλακ-μπλοκ**”. Με αφετηρία τη Γερμανία στη δεκαετία του 1980,

το μπλακ-μπλοκ αναφέρεται στην τακτική του κοινού μαύρου ντυσίματος και εξοπλισμού στις διαδηλώσεις, που εμποδίζει την αστυνομία να μαζεύει ένα συγκεκριμένο άτομο μέσα από ένα [ομοιόμορφο] πλήθος. Εξαιτίας, εν μέρει, της πρακτικής τους επιτυχίας, οι ενέργειες του μπλακ-μπλοκ στις ΗΠΑ και σε μεγάλο μέρος της Ευρώπης έχουν υποβληθεί σε ατέλειωτες αντιπαράθεσεις που καταλήγουν στον ρόλο που η μαχητική δράση θα έπρεπε να παίξει στις διαδηλώσεις στον δρόμο. Στις ΗΠΑ, το τελικό αποτέλεσμα ήταν μια ύφεση, στην οποία οι διαδηλωτές που υποστήριζαν τη μαχητική δράση και εκείνοι που θα υποστήριζαν μόνο μη-συγκρουσιακές δράσεις, έφταναν τόσο μακριά ώστε να **χωρίζουν περιοχές στις πόλεις για να αποτρέψουν την αλληλεπίδραση ανάμεσα στις ομάδες**. Ισχυρισμοί ότι το μπλακ-μπλοκ προστατεύει μη-βίαιους διαδηλωτές (είτε άμεσα είτε τραβώντας την αστυνομική καταστολή και τις δυνάμεις της αλλού) είναι **κοινός τόπος έντονων διαφωνιών**, που δεν έχουν φτάσει ποτέ σε μια συναίνεση. Στην καλλίτερη περίπτωση, υπάρχει μια συνηγορία υπέρ μιας “ποικιλομορφίας των τακτικών”, ίσως η μοναδική καλλίτερη φράση για να περιγραφεί αυτή η ύφεση.

Στα αρχικά στάδια τέτοιων κινημάτων, η ποικιλομορφία των τακτικών επιτρέπει μια λεπτή συνύπαρξη μαχητικών και ειρηνικών διαμαρτυριών, καθώς υπάρχουν πολλοί συμμετέχοντες και πολλαπλές πορείς, που επιτρέπουν στον κόσμο να κατανέμεται σ’ εκείνους τους χώρους στους οποίους κυριαρχεί ο τύπος της προτίμησής του. Ο όρος ουσιαστικά “φαντάζεται” εντελώς διαφορετικές σφαίρες στις οποίες μπορούν να λάβουν χώρα “διαφοροποιημένες τακτικές”. Αλλά αυτό είναι κάτι που δεν συμβαίνει συχνά. Καθώς αυξάνεται η κρατική καταστολή και το αρχικό κίνημα επιβραδύνεται, οι δυο σφαίρες αναγκάζονται να συγχωνευτούν. Είναι σε αυτό ακριβώς το σημείο που απαιτούνται πιο επιθετικές τακτικές για την υπεράσπιση του κινήματος συνολικά απέναντι στην αστυνομία και για να συνεχιστεί η ώθηση των πραγμάτων προς τα μπροστά, καθώς η ενέργεια αυτών που συμμετέχουν φθίνει. Από τη μια πλευρά, αυτό είναι το σημείο που η κατασταλτική λειτουργία του κράτους ενεργοποιείται, καθώς η τοπική αστυνομία ανεφοδιάζεται και λαμβάνει ενισχύσεις από υψηλότερα κλιμάκια της κυβέρνησης. Όμως, από την άλλη, αυτό είναι και το σημείο που το κράτος κινητοποιεί και τον μηχανισμό του πιο “μαλακού” ελέγχου με την μορφή των “ηγετών της κοινότητας”, αφιλοκερδών και “προοδευτικών” πολιτικών που όλοι τους παίζουν έναν ουσιαστικό ρόλο στην καταστροφή της λεπτής τακτικής συμμαχίας που υπήρχε τις αρχικές μέρες. Αυτά είναι, άλλωστε, τα πιο πετυχημένα άτομα στην προώθηση του μύθου για τους “εξωτερικούς υποκινητές”, που χλευάζουν τις καταστροφές ιδιοκτησιών από “λευκούς αναρχικούς” και συχνά επεμβαίνουν για να αποτρέψουν επιθέσεις στην αστυνομία ή την απελευθέρωση διαδηλωτών που έχουν συλληφθεί, ενθαρρύνουν κόσμο, μετά τα γεγονότα, να ανεβάσει βίντεο που δείχνουν ποιοι πετούσαν μπουκάλια στις γραμμές της αστυνομίας και κατακλύζουν τα κοινωνικά δίκτυα που έχουν αναρτήσεις που ισχυρίζονται ότι είναι οι μπάτσοι ή ακόμα και οι λευκοί εθνικιστές αυτοί που έσπασαν τις πρώτες τζαμαρίες.

Στις διαμαρτυρίες στο Χονγκ Κονγκ και τη Χιλή το 2019, όμως, με διαφορετικούς τρόπους και διαφορετικές ταχύτητες, ο ισχυρισμός ότι το μπλακ-μπλοκ προστατεύει άλλους μετατράπηκε σε ένα στοιχείο ξεκάθαρης και αδιαμφισβήτητης κοινής γνώσης. Αυτό έγινε εφικτό εν μέρει μέσω μιας “διαγραφής” όλων των σημασιών που είχαν προηγουμένως “επικολληθεί” στις διαμαρτυρίες του μπλακ-μπλοκ και την αντικατάστασή του από τον ρόλο της πρώτης γραμμής: τη διαδηλώτρια που, βάζοντας τον εαυτό της σε μεγάλο κίνδυνο, κι ενώ έχει παντού δακρυγόνα, δρούσε μόνο έτσι ώστε να υπερασπιστεί οποιονδήποτε άλλο στη διαδήλωση από την αστυνομία. Αυτό αντιπροσωπεύει μια μετατόπιση: δεν υπάρχει πλέον ένας μεγάλος γεωγραφικός διαχωρισμός σε δυο σώματα διαδηλωτών (μια ζώνη για ειρηνική διαμαρτυρία και μια άλλη για σύγκρουση), αλλά, αντίθετα, ένα μοναδικό σώμα συγκερασμένο, προστατευμένο στην πρώτη γραμμή από εκείνους/ες που έκαναν ρόλο τους να είναι εκεί. Με μια ακόμα ευρύτερη έννοια, και ίσως σημαντικότερη, οι διαμαρτυρίες στο Χονγκ Κονγκ και τη Χιλή αναδιαμόρφωσαν εντελώς τον ρόλο των μαυροντυμένων, μασκοφόρων και μαχητικών διαδηλωτών που επιθυμούν να συγκρουστούν με την αστυνομία. Σε αντίθεση με την κατάσταση στις ΗΠΑ, όπου είναι συχνά δυνατόν για τα ΜΜΕ και την αστυνομία να συνεργαστούν ώστε να απομονώσουν τους μαχητικούς διαδηλωτές, απεικονίζοντάς τους ως δια-

χωρισμένους από το κυρίως σώμα των “καλών διαδηλωτών” και, ακόμα περισσότερο απομακρυσμένους σε μεγάλο βαθμό από το πολιτικό σώμα, ο κόσμος στην πρώτη γραμμή έφτασε ευρύτατα (αν όχι εντελώς) να γίνεται αντιληπτός ότι δρα προς υπεράσπιση όλων των άλλων, διαδηλωτών και μη, εξίσου, καθιστώντας έτσι εφικτή την αντίσταση σε μια πλέον μη υποστηρίξιμη κατάσταση πραγμάτων.

Η κατασκευή μιας αποτελεσματικής αλληλεγγύης ανάμεσα σε “γενναίους μαχητές” (勇武) και θιασώτες της “ειρηνικής, ορθολογικής μη-βίας” (和理非) δεν ήταν το αυτόματο αποτέλεσμα του ανερχόμενου κινήματος στο Χονγκ Κονγκ το 2019, ούτε και συνέβη σε μια νύχτα. Όπως συμβαίνει και στις ΗΠΑ, προηγούμενα κινήματα στο Χονγκ Κονγκ ήταν διηρημένα πάνω στις ιδεολογικές γραμμές της μαχητικότητας και της μη-βίας, καθώς και σ’ αυτές μεταξύ του δρόμου και της “ελεγχόμενης αντιπολίτευσης” στα Πανδημοκρατικά κόμματα του Νομοθετικού Συμβουλίου (Legislative Council, *LegCo*⁶). Πρέπει να θυμηθούμε εδώ ότι οι διαμαρτυρίες του 2019 ήρθαν μετά από χρόνια πειραματισμού, συμπεριλαμβανομένης της ανάδυσης και αποτυχίας του κινήματος της Ομπρέλας το 2014: μιας εξίσου μαζικής και, ως επί το πλείστον, “ειρηνικής” διαμαρτυρίας, που ικανοποιούσε όλες τις απαιτήσεις των φιλελεύθερων υποστηρικτών της μη-βίας.

Όταν το κίνημα αυτό υπέστη αποφασιστική ήττα, η νεολαία του Χονγκ Κονγκ άρχισε να ταραξίζει τα πράγματα με καινούριους τρόπους – πρώτα με δράσεις στον δρόμο πολύ μικρότερης κλίμακας, τέτοιες όπως οι παράξενες και ακόμα και σήμερα αμφιλεγόμενες “*Fishball Riots*” το 2016. Σ’ αυτές τις δράσεις είδαμε κάτι όπως η πρώτη γραμμή αλλά αποκομμένη από τη βάση της σε μια μαζική διαδήλωση. Νεαρός κόσμος που ακόμα παρέπαιε από τη ταπεινωτική αποτυχία του “ειρήνη, αγάπη, μη-βία” κινήματος του 2014, πέρασε, αντίθετα, σε άμεση σύγκρουση, κηρύσσοντας πόλεμο στους μπάτσους, στοιβάζοντας και πετώντας τούβλα και στη συνέχεια προβάροντας την στρατηγική “να είσαι νερό”, της άρνησης κρατήματος ενός συγκεκριμένου χώρου. Την ίδια στιγμή, δεν περίμεναν να ενωθούν μαζί τους κι άλλοι διαδηλωτές και δεν έκαναν καμιά προσπάθεια στρατολόγησης. Το αποτέλεσμα ήταν οι πρώτες γραμμές στις ταραχές *Fishball*, έτσι όπως ήταν, να μην έχουν καμιά από τις υποδηλώσεις της υπεράσπισης άλλων, που έχουν σήμερα. Αυτό το παράδειγμα ταραχών είναι ακόμα αμφιλεγόμενο μεταξύ των κατοίκων του Χονγκ Κονγκ που συμμετέχουν στο κίνημα διαμαρτυρίας επειδή ο απομονωμένος χαρακτήρας του το έκανε ένα είδος ριψοκίνδυνου τυχοδιωκτισμού (για να μην αναφέρουμε τον ρόλο που έπαιξαν ακροδεξιόι τοπικιστές στις ταραχές). Τώρα, όμως, βλέπουμε παρόμοιες τακτικές να επανα-εφαρμόζονται και να “γυαλίζονται”, αλλά σε ένα εντυπωσιακά διαφορετικό πλαίσιο. Είναι λες και οι τακτικές που αρχικά δοκιμάστηκαν στις (σχετικά) ειρηνικές δράσεις του 2014 και στις (σχετικά) βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία το 2016, να αναγκάζονται τελικά να συνδυαστούν σε μια αποτελεσματική σύνθεση.

Οι ρίζες αυτής της σύνθεσης μπορούν να ειπωθούν ίσως προς το τέλος του κινήματος της Ομπρέλας, που διαμορφώθηκε μέσα από μερικές φορές συγκρουσιακές αλληλεπιδράσεις μεταξύ τυπικών οργανώσεων και δεκάδων χιλιάδων αυτόνομων συμμετεχόντων. Στη διάρκεια των καταλήψεων στο Central και, αργότερα, στο Mong Kok, μερικά στοιχεία του κινήματος ήταν οργανωμένα κεντρικά, με καταλήψεις εστιασμένες γύρω από μια “μεγάλη σκηνή” (大台) που ουσιαστικά ελεγχόταν από μεγάλες πολιτικές οργανώσεις, πιο συγκεκριμένα από τις δύο φοιτητικές/σπουδαστικές ομάδες: την HK Federation of Student Unions and Scholarism⁷ [Ομοσπονδία Μαθητικών Συλλόγων και Ακαδημαϊσμού] (μια ομάδα ιδρυμένη από μαθητές Λυκείων), καθώς και τα κύρια

⁶ Αν και το Παν-Δημοκρατικό στρατόπεδο υποστηρίζει την εκλογική μεταρρύθμιση στο Χονγκ Κονγκ, υποστηρίζει σε μεγάλο βαθμό την υπάρχουσα κυβερνητική πολιτική – εκτός από το Εργατικό Κόμμα και την Λίγκα των Σοσιαλδημοκρατών, τα δυο μοναδικά κόμματα-μέλη που διατηρούν κάποιο είδος αριστερής απόκλισης ατζέντας.

⁷ Στμ. *Scholarism*: σπουδαστική ακτιβιστική ομάδα υπέρ της δημοκρατίας έδρασε στον χώρο της εκπαιδευτικής πολιτικής στο Χονγκ Κονγκ, της πολιτικής μεταρρύθμισης και της πολιτικής για τη νεολαία. Στις 15 Μαΐου αναφερόταν ότι είχε περίπου 200 μέλη. Η ομάδα έγινε γνωστή για την στάση της στην υπεράσπιση της αυτονομίας της εκπαιδευτικής πολιτικής του Χονγκ Κονγκ από την επιρροή του Πεκίνου. Ήταν επίσης η πρωταγωνιστική οργάνωση στο κύμα διαμαρτυρίας του 2014 που έγινε περισσότερο γνωστό ως “Επανάσταση της Ομπρέλας”.

εκλογικά κόμματα του Παν-Δημοκρατικού στρατοπέδου, μαζί με έναν μεγάλο αριθμό γνωστών ακτιβιστών από ΜΚΟ. Ενώ αυτές οι καταλήψεις δεν θα είχαν ξεκινήσει ποτέ – πόσο δε μάλλον να διατηρηθούν – χωρίς τεράστιες δόσεις αυτόνομης δουλειάς και δράσης, οι τυπικές οργανώσεις προσπάθησαν να διατηρήσουν κάποιον έλεγχο πάνω στη μορφή του κινήματος και σε μερικές περιπτώσεις προσπάθησαν να ματαιώσουν συγκεκριμένες δράσεις, μερικές από τις οποίες έγιναν έτσι κι αλλιώς χωρίς την υποστήριξή τους. Παρ’ όλα αυτά, αυτοί που είχαν τις ηγετικές θέσεις ήταν οι ομάδες που τελικά μπήκαν σε διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση. Όπως και στην περίπτωση πολλών δυτικών χωρών, αυτές οι οργανώσεις ήταν κυρίως προσανατολισμένες στη λεγόμενη “ορθολογική μη-βία”. Παρ’ όλα αυτά, εντάσεις μεταξύ των ριζοσπαστικών στοιχείων κι εκείνων που ήλεγχαν την “σκηνή” αναδύθηκαν σε ολόκληρη τη διάρκεια του κινήματος, φτάνοντας σε ένα αποκορύφωμα με την επίθεση από διαδηλωτές στο κτίριο του *LegCo*, μετά την οποία οι μη-βίαιοι διαδηλωτές και οργανωτές έβαλαν σε όλα τα μαχητικά στοιχεία την ταμπέλα των μυστικών πρακτόρων του Πεκίνου ή “καταστροφών”⁸. Από την άλλη πλευρά, μερικοί διαδηλωτές άρχισαν να κυκλοφορούν συνθήματα που καλούσαν για το ξήλωμα της “μεγάλης σκηνής” (και του κέντρου εξουσίας που εκπροσωπούσε) (拆大台), και τη διάλυση των ομάδων περιφρούρησης⁹ που είχαν προσπαθήσει να σταματήσουν τις επιθέσεις στο *LegCo* (散纠察).

Στον απόηχο της αποτυχίας του κινήματος της Ομπρέλας και της εκκαθάρισης των καταλήψεων, η πρώτη περίοδος του κινήματος *Ενάντια στην ποινική Έκδοση* – χονδρικά από την πρόταση του νόμου τον Μάρτιο του 2019 μέχρι την πορεία των δύο εκατομμυρίων ατόμων στις 16 Ιουνίου – εξακολούθησε να βλέπει την ορθολογική μη-βία ως την κυρίαρχη τακτική. Όμως, σαν συνέπεια της απροθυμίας της κυβέρνησης να αποσύρει τον νόμο μορστά στο μαζικό μη-βίαιο κίνημα και, εν συνεχεία, της όλο και πιο βίαιης αστυνομικής καταστολής, αναδύθηκε μια αδρή συναίνεση γύρω από λίγες βασικές αρχές: μαθαίνοντας από τις αποτυχίες του κινήματος της Ομπρέλας, οι καινούριες διαδηλώσεις δεν θα έπρεπε να οργανωθούν γύρω από ένα κεντρικό σώμα και δεν θα έπρεπε να προσπαθήσουν να καταλάβουν και να κρατήσουν χώρο. Αυτή η οργανωτική μορφή έγινε ιδιαίτερα κατανοητή σε σχέση με τις “κύριες σκηνές” του κινήματος της Ομπρέλας, με τον “αποκεντρωτισμό” ως σύνθημα και την οργανωτική αρχή διατυπωμένη στα Καντονέζικα ως “χωρίς μια μεγάλη σκηνή” (无大台)¹⁰.

Την ίδια στιγμή, οι εμπειρίες από τη βία της αστυνομικής καταστολής δημιούργησαν μια ατμόσφαιρα αλληλεγγύης μεταξύ των διαδηλωτών. Με βάση κάποια ενοποιημένα αιτήματα – πρώτα για την απόσυρση του νόμου για την έκδοση, και μετά για διερεύνηση της αστυνομικής βαναυσότητας, τερματισμό του χαρακτηρισμού των διαδηλωτών ως ταραξιών, αμνηστία για τους συλληφθέντες, και καθολικό δικαίωμα ψήφου – οι συμμετέχοντες πέτυχαν μια ευρεία συναίνεση πάνω στο ότι η επιτυχία θα απαιτούσε ένα επίπεδο ενότητας μεταξύ των μαχητικών και των ειρηνικών διαδηλωτών: “όχι διαιρέσεις, όχι καταγγελίες, όχι προδοσίες” (不分化、不割席、不督灰) ή, πιο θετικά, “πολεμώντας ο καθένας με τον δικό του τρόπο, ανεβαίνουμε μαζί το βουνό” (兄弟爬山, 各自努力) και: “ο ειρηνικός και ο γενναίος είναι αδιαχώριστοι, ανεβαίνουμε και πέφτουμε όλοι μα-

8 Στμ. Στο αγγλικό κείμενο: *wreckers*.

9 Στμ. Στο αγγλικό κείμενο: *pickets*.

10 Αν και αυτή η οργανωτική αρχή έπαιξε έναν σημαντικό ρόλο βοηθώντας στο να γίνει το κίνημα πιο μαχητικό και να μπορεί να συντηρήσει τον εαυτό του, σύμφωνα με τους φίλους μας που ήταν επί τόπου, φαίνεται επίσης να έχει γίνει ένα εμπόδιο στη δυνατότητα μιας αντικαπιταλιστικής πολιτικοποίησης, συνεπώς δεν θα πρέπει να εξιδανικεύεται: “Αν και ακούγεται οριζόντια ή αναρχική, στην πράξη δεν έχει καμιά σχέση με δημοκρατικές συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων, αλλά συνδέεται ιδεολογικά περισσότερο με τους τοπικιστές που αντιτίθονταν στο Πανδημοκρατικό στρατόπεδο, που είχε την εξουσία και τον έλεγχο της σκηνής. Τελικά, ο όρος διαδόθηκε στις ευρύτερες μάζες των συμμετεχόντων που φοβούνταν ότι μια σύγκρουση μεταξύ τέτοιων πολιτικών φραξιών θα υπονόμει το κίνημα, οπότε προέκυψε μια συναίνεση ότι κανείς δεν θα έπρεπε να αποκτήσει εξουσία. [...] Αλλά δεν περιλαμβάνει, και στην πραγματικότητα αποτρέπει, το είδος εκείνο επί τόπου δημόσιας έκφρασης διαφορετικών απόψεων που συνήθως συνδέεται με όρους όπως “οριζόντιο” ή “χωρίς ηγεσία” κίνημα”. (Από το “*Remolding Hong Kong*”).

ζι” (和勇不分、齐上齐落). Δημοσκοπήσεις που έγιναν στη βάση μεταξύ των συμμετεχόντων στο κίνημα στις αρχές του Ιουνίου έδειξαν ότι το 38% όσων απάντησαν πίστευε ότι οι “ριζοσπαστικές τακτικές” ήταν χρήσιμες στο να κάνουν το κράτος να ακούσει τις απαιτήσεις των διαδηλωτών, αλλά τον Σεπτέμβριο αυτό το ποσοστό ήταν 62%. Όταν ρωτήθηκαν αν οι ριζοσπαστικές τακτικές ήταν κατανοητές μπροστά στην αδιαλλαξία του κράτους, ένα 70% συμφωνούσε ήδη τον Ιούνιο, και τον Ιούλιο το ποσοστό αυτό είχε ανέβει στο 90%. Τον Σεπτέμβριο μόνο το 2.5% όσων απάντησαν στη δημοσκόπηση δήλωσαν ότι η χρήση ριζοσπαστικών τακτικών από τους διαδηλωτές ήταν ακατανόητη. Από την ίδια δημοσκόπηση, τον Σεπτέμβριο, πάνω από το 90% των συμμετεχόντων συμφωνούσε με τη δήλωση ότι “φέρνοντας μαζί τις ειρηνικές και τις μαχητικές δράσεις είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για να έχει κανείς αποτελέσματα”¹¹.

Ένα αντίστοιχο σημείο καμπής μπορεί να προκύπτει στις ΗΠΑ, καθώς σχεδόν το 80% αυτών που απάντησαν σε μια εθνικής εμβέλειας **δημοσκόπηση** που ρωτούσε αν ο θυμός, που οδηγεί στο παρόν κύμα διαμαρτυριών, είναι “δικαιολογημένος”, απάντησε καταφατικά και το 54% δήλωσε ότι η αντίδραση στη δολοφονία του George Floyd, συμπεριλαμβανομένης της πυρπόλησης ενός αστυνομικού τμήματος, είναι δικαιολογημένη.

Στο Χονγκ Κονγκ, ο αποκεντρωμένος χαρακτήρας του κινήματος, συνδυασμένος με την αυξανόμενη αίσθηση ενός ενιαίου σκοπού που μοιράζονται ειρηνικοί και μαχητικοί διαδηλωτές, επέτρεψε τη διαμόρφωση και την αναπαραγωγή αναγνωρίσιμων ρόλων με τους οποίους οι συμμετέχοντες μπορούσαν να αλληλοϋποστηρίχουν με αυτόνομα οργανωμένες ομάδες, συντονιζόμενες ανώνυμα μέσα από διαδικτυακά εργαλεία όπως το *Telegram* και φόρουμ όπως το LIHK.org. Αυτά τα εργαλεία και οι οργανωτικές δομές αξίζουν καθαυτά μια ξεχωριστή διερεύνηση και έναν “ανοιχτού κώδικα” οδηγό για διαδηλώσεις: το *Telegram* επιτρέπει την δημιουργία εξαιρετικά ευέλικτων δομών διατηρώντας, ταυτόχρονα, την ανωνυμία, κάτι που επέτρεψε στους διαδηλωτές και τους υποστηρικτές να αναπτύξουν ένα εξ ολοκλήρου ψηφιακό οικοσύστημα το οποίο είχε κρίσιμο ρόλο στην υπερνίκηση και το ξεγέλεσμα της αστυνομίας σε πραγματικό χρόνο. Τα “κανάλια” του *Telegram* επέτρεψαν τη δημιουργία μαζικών, μεγάλης κλίμακας καναλιών συζήτησης, ανάλογων με το γνώρισμα του σχολιασμού του ζωντανής ροής λογισμικού που χρησιμοποιούν οι διαδηλωτές στις ΗΠΑ. Από την άλλη, όμως, ενώ αυτές οι “δημόσιες θάλασσες” (公海) ήταν ικανές να παρέχουν κάποιες χρήσιμες πληροφορίες, θεωρούνταν ότι ήταν παρακολουθούνταν από την αστυνομία, εξαιτίας του δημόσιου χαρακτήρα τους, οπότε ευαίσθητα οργανωτικά ζητήματα διευθετούνταν σε ξεχωριστά κανάλια με έμπιστους φίλους.

Διαδηλωτές δημιούργησαν επίσης και άλλα κανάλια ειδικά για να επικοινωνούνται οι θέσεις της αστυνομίας και δρόμων διαφυγής, που τελικά έφταναν σε δεκάδες χιλιάδες διαδηλωτών. Σε αυτά τα κανάλια, οι αναρτήσεις περιορίζονται στους διαχειριστές μόνο ή ειδικά καθορισμένα *bot* που μεταφέρουν επιβεβαιωμένη πληροφορία σχετικά με τη θέση και τη διάταξη των αστυνομικών δυνάμεων, βοηθώντας στον περιορισμό του φαινομένου των διάσπαρτων φημών, που είναι κοινό σε κάθε διαμαρτυρία. Αυτή η πληροφορία συγκεντρώνεται η ίδια από το πλήθος των ατόμων που δουλεύουν ως “κατοπτευτές” στα όρια των πορειών διαμαρτυρίας, και τα οποία στέλνουν επικαιροποιημένες πληροφορίες σε καθορισμένα κανάλια σύμφωνα με έναν συγκεκριμένο μορφότυπο που να μπορεί να κανονικοποιηθεί εύκολα και να περάσει σε συλλέκτες δεδομένων που επιτηρούν τόσο “ανιχνευτικά” κανάλια όσο και ζωντανές μεταδόσεις, δημοσιεύοντας επικαιροποιήσεις σε κανάλια αναγγελιών και σε χάρτες πραγματικού χρόνου με τις θέσεις της αστυνομίας.

Πέρα της λειτουργίας τους ως μέσων αναφοράς, κανάλια στο *Telegram* που δημιουργήθηκαν για ειδικές δράσεις επέτρεψαν επίσης σε συμμετέχοντες να μεταφέρουν πληροφορίες σχετικά με διάφορες ανάγκες (για παράδειγμα, νοσηλευτές χρειάζονται σε αυτή τη διασταύρωση, θα χρειαστούν σύντομα μέσα για την αντιμετώπιση των δακρυγόνων) και τη λήψη συλλογικών αποφάσεων σχετικά με αντιδράσεις σε πραγματικό χρόνο μέσα από λειτουργίες ψηφοφορίας. Το δεύτερο

¹¹ Όλα αυτά τα στατιστικά στοιχεία προέρχονται από το “*Anti-ELAB protest*” *on-the-ground investigation report* (“反逃犯条例修订示威” 现场调查报告).

επέτρεψε τις γρήγορες επιλογές όπως για το ποια διαδρομή διαφυγής να ακολουθηθεί ώστε να αποφευχθεί μια επίθεση της αστυνομίας. Και το πιο σημαντικό, αυτές οι οργανωτικές μέθοδοι είχαν απήχηση τόσο στα πιο μαχητικά στοιχεία όσο και σε κείνα τα άτομα που δεν είχαν θέληση ή ενδιαφέρον ή δεν μπορούσαν (εξαιτίας της θέσης τους ως μετανάστες, εξαιτίας ειδικών αναγκών, ή άλλες δυνητικές μορφές ευαλωπότητας σε σχέση με την αστυνομία) να συμμετέχουν στην πρώτη γραμμή: ενώ τα άτομα στην πρώτη γραμμή ήταν αντιμέτωπα με την αστυνομία και την αυξανόμενη βία της, μη-βίαιοι υποστηρικτές εμπλέκονταν στις πορείες ως νοσηλευτές ή παρέχοντας επιμελητειακή υποστήριξη (μετακινώντας υλικά για οδοφράγματα, εργαλεία για την αντιμετώπιση των δακρυγόνων ή αλλαξιάς ρούχων για τα μαυροντυμένα άτομα στην πρώτη γραμμή), ως καταγραφείς της δραστηριότητας των μπάτσων¹² με κάμερες ή ως ανιχνευτές, παρέχοντας πληροφορίες σε άλλους υποστηρικτές που δούλευαν ως συλλέκτες δεδομένων.

Πολλοί είναι οι τρόποι με τους οποίους τα άτομα “εκτός” της πρώτης γραμμής παρείχαν άμεσο υλικό υποστήριξης στα άτομα στην πρώτη γραμμή: σε μερικές δράσεις, διαδηλωτές χωρίς εξοπλισμό θα σχημάτιζαν ανθρώπινα τείχη, μερικές φορές χρησιμοποιώντας ομπρέλες, για να προστατέψουν άτομα στην πρώτη γραμμή που ξεφορτώνονταν εξοπλισμό ο οποίος θα μπορούσε να τους στοχοποιήσει για σύλληψη, καθώς θα επέστρεφαν στα σπίτια τους. Άλλα άτομα, χωρίς να συμμετέχουν άμεσα στην πρώτη γραμμή, μπορεί να διευκόλυναν την καταστροφή ιδιοκτησιών χρησιμοποιώντας τις ομπρέλες τους σαν ασπίδα από τις κάμερες για όσους έσπαζαν τζαμαρίες. Σε επόμενες φάσεις του κινήματος, διαδηλωτές εκτός της πρώτης γραμμής θα κουβαλούσαν ξεχωριστά τα υλικά για βόμβες μολότοφ που θα χρησιμοποιούνταν σε δράσεις και θα σχημάτιζαν ανθρώπινες αλυσίδες που θα προμήθευαν τον κόσμο στην πρώτη γραμμή με υλικά για τον γρήγορο επανεφοδιασμό σε μπουκάλια, βενζίνη, ζάχαρη και κουρέλια.

Εκτός από αυτές τις συγκεκριμένες υποστηρικτικές δράσεις, και η απλή παραμονή στους δρόμους στη διάρκεια της απαγόρευσης των δημόσιων συναθροίσεων γινόταν τελικά κατανοητή ως ένα μέσο υποστήριξης του κινήματος: ένας φίλος μας λέει την ιστορία ενός μεγαλύτερου υπαλλήλου γραφείου σε διάλειμμα για τσιγάρο, ο οποίος, έχοντας διαβάσει στο *Telegram* ότι μια ομάδα από την πρώτη γραμμή, κοντά στο κτίριο που εργαζόταν, χρειαζόταν να κερδίσει λίγο χρόνο πριν εμπλακεί με την αστυνομία, περπάτησε κατευθείαν προς την γραμμή της αστυνομίας προσπαθώντας να προκαλέσει μια σύγκρουση με τους μπάτσους, σκεπτόμενος ότι η ταυτότητά σου ως ένα μεγαλύτερο, καλοντυμένο άτομο ίσως μείωνε τις πιθανότητες να συλληφθεί και θα του έδινε ένα πιο σίγουρο άλλοθι σε περίπτωση που συλλαμβανόταν. Όμως, αυτή η γενίκευση της πάλης θεωρείται από κάποιους και ως ένας από τους λόγους που τελικά η αστυνομία στράφηκε στην πιο πρόσφατη στρατηγική της περικύκλωσης και των μαζικών συλλήψεων οποιουδήποτε βρίσκεται σε μια συγκεκριμένη περιοχή: οποιοσδήποτε είναι στους δρόμους μπορεί τώρα να υποτεθεί ότι συμμετέχει στις διαδηλώσεις ή, τουλάχιστον, ότι μισεί τους μπάτσους.

Όμως, στις αρχές του κινήματος, πριν την κλιμάκωση της αστυνομικής καταστολής και τις συλλήψεις στα τέλη του καλοκαιριού και το φθινόπωρο του 2019, ο ρόλος αυτών στην πρώτη γραμμή ήταν σχετικά σαφής, με τις επιλογές για τους υποστηρικτές να παραμένουν διακριτές από την άμεση σύγκρουση με την αστυνομία και να αφορούν την κατασκευή οδοφραγμάτων, την παροχή εφοδίων στα άτομα στην πρώτη γραμμή καθώς εξουδετέρωναν τα δακρυγόνα, ή στο κρύψιμό τους από την αστυνομία καθώς άλλαζαν τον εξοπλισμό τους. Αυτή η διαίρεση εξακολουθούσε να είναι κάπως προβληματική, όμως, καθώς η αποδοχή της πρώτης γραμμής ως ενός πυρηνικού τμήματος του κινήματος, προσέδωσε τελικά σ’ αυτούς που πραγματικά μάχονταν την αστυνομία μια, κατά κάποιον τρόπο, θέση “υψηλότερης αξίας”, με μερικούς ειρηνικούς διαδηλωτές να κατηγορούνται ότι δεν είναι αρκετά μαχητικοί. Αλλά καθώς η αποδοχή της μαχητικής δράσης αύξαινε

12 Στμ. Στο αγγλικό κείμενο: *copwatch*: δίκτυο ακτιβιστικών οργανώσεων, συνήθως αυτόνομων και με τοπική εστίαση, στις ΗΠΑ και τον Καναδά (και σε μικρότερο βαθμό στην Ευρώπη) που παρατηρούν και καταγράφουν τη δραστηριότητα της αστυνομίας κοιτώντας για σημάδια αστυνομικής βιαιότητας και κακών συμπεριφορών, πιστεύοντας ότι αυτή η παρατήρηση στον δρόμο είναι ένας τρόπος αποτροπής της αστυνομικής βαναυσότητας.

μαζί με την όλο και πιο ακραία αστυνομική βία, αυτές οι διαιρέσεις άρχισαν να καταρρέουν. Από την μια πλευρά, δράσεις που προηγουμένως θεωρούνταν ειρηνικές άρχισαν να σχετίζονται με έναν ακόμα μεγαλύτερο κίνδυνο προσαγωγής και σύλληψης.

Για παράδειγμα, η δημιουργία και προστασία του “τοίχου του Λέννον”, με έργα τέχνης διαμαρτυρίας και αυτοέκφρασης, ήταν αρχικά κατανοητή ως ένας εντελώς “ειρηνικός” τρόπος συμμετοχής αλλά, καθώς ο αριθμός των βίαιων επιθέσεων στον “τοίχο του Λέννον” πλήθαιναν και αυξάνονταν οι συλλήψεις ανθρώπων που δούλευαν σ’ αυτό, έγινε πολύ δύσκολο να συνεχίσει να συμμετέχει κανείς εκεί χωρίς φυσική και πνευματική προετοιμασία για βία. Μπροστά τόσο στην αστυνομική βία όσο και στον “λευκό τρόμο” επιθέσεων σε διαδηλωτές από διάφορους τραμπούκους, υποστηρικτές του Πεκίνου, οποιαδήποτε διαίρεση μεταξύ αυτών που ήταν πρόθυμοι να βάλουν μπροστά τα σώματά τους και εκείνων που ήταν προσηλωμένοι σε μια συμμετοχή είτε μικρού ρίσκου είτε μη-βίαιη, για ηθικούς λόγους, έγινε όλο και πιο δύσκολο να τεθεί. Αυτό ήταν ιδιαίτερα αληθές καθώς συλλαμβάνονταν όλο και περισσότεροι διαδηλωτές. Για μερικούς φίλους, η απόφαση να συμμετέχουν στην πρώτη γραμμή προέκυψε βαθμιαία και σαν αποτέλεσμα της σταδιακής διάβρωσης των διαφορών μεταξύ δράσεων της πρώτης γραμμής και άλλων τρόπων υποστήριξης του κινήματος. Άλλοι φίλοι μετέφεραν δύσκολες συζητήσεις που είχαν με τους γονείς τους οι οποίοι, βλέποντας να γίνονται τόσο πολλές συλλήψεις νεαρών ατόμων, αποφάσισαν να συμμετέχουν οι ίδιοι στην πρώτη γραμμή ώστε να καλύψουν το “κενό”.

[#Minneapolisprotests #HongKongProtests pic.twitter.com/rEXyCasMsN](#)

— Snufkin #MaskUp #RentStrike (@Anon_Snufkin) 29 Μαΐου 2020

Αν και έχουμε σκόπιμα εστιάσει σε υλικές, μάλλον, τακτικές παρά στην πολιτική ταυτότητα, θα πρέπει να αναγνωριστεί ότι οι πέντε απαιτήσεις που βοήθησαν να δημιουργηθεί μια βάση για την αξιοθαύμαστη ενότητα μεταξύ των διαδηλωτών στο Χονγκ Κονγκ κάλυψαν επίσης σημαντικές πολιτικές διαιρέσεις. Πιο συγκεκριμένα, το γεγονός ότι το κίνημα είχε τόσο ευρεία βάση σήμαινε ότι περιελάμβανε (και σε μερικές περιπτώσεις καθοδηγούνταν από) δεξιά τοπικιστικά αισθήματα. Σε αντίθεση με τα “κίτρινα γιλέκα” στη Γαλλία, που είχαν επίσης μια παρόμοια ευρεία βάση συμμετοχής, η κλιμάκωση των μαχητικών τακτικών ώστε να περιλαμβάνουν καταστροφές ιδιοκτησιών δεν χρησίμευσαν στο να *φύγουν τα δεξιά στοιχεία από το κίνημα*. Αντίθετα, στο Χονγκ Κονγκ η κατάσταση μάλλον ήταν αντίστροφη, και μερικοί (αλλά σε καμιά περίπτωση όλοι) αριστεριστές περιόρισαν τη συμμετοχή τους στο κίνημα, μην επιθυμώντας να φωνάζουν, δίπλα στους εθνικιστές, συνθήματα υπέρ μιας επανάστασης για την “αποκατάσταση” του Χονγκ Κονγκ ή να συμμετέχουν σε πορείες με όσους ανέμιζαν σημαίες των ΗΠΑ ή του αποικιακού βρετανικού καθεστώτος.

Παρ’ όλο που η ρατσιστική δομή της πολιτικής στις ΗΠΑ καθιστά εξαιρετικά απίθανη τη συμμετοχή δεξιών στον εξελισσόμενο κύκλο εξέγερσης (παρά την προώθηση ψευμάτων από τους πολιτικούς για το αντίθετο), η δομή του κινήματος στο Χονγκ Κονγκ γύρω από ένα ενοποιητικό σύνολο πέντε απαιτήσεων είναι επίσης κάτι σχετικά ξένο στο αμερικανικό πλαίσιο. Αν και αυτή η αδυναμία έδωσε στο κίνημα χώρο για να αναπτυχθεί, η χρήση ακόμα και αβάσιμων αιτημάτων είναι εκτός μόδας στις ΗΠΑ. Μετά την αποτυχία των πρώτων αντιπολεμικών διαμαρτυριών στα μέσα της δεκαετίας του 2000, η άνοδος και η πτώση του κινήματος *Occupy*, λίγα χρόνια αργότερα, καθόρισε αυτό που θα γινόταν ο κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο μια υπερβολή σε αιτήματα οδήγησε στη γενική αδυναμία “συμφωνίας” πάνω σε οποιοδήποτε αίτημα. Στο πρώτο κύμα των διαμαρτυριών του κινήματος *Black Lives Matter* μετά την εξέγερση στο Ferguson το 2014, ένα παρόμοιο φαινόμενο προέκυψε: το “επίσημο” μη-κερδοσκοπικό¹³ BLM διατύπωσε συγκεκριμένα αιτήματα για την τοποθέτηση καμερών πάνω στους μπάτσους και τη διοχέτευση χρημάτων που προορίζονταν για στρατιωτικό εξοπλισμό σε εκπαίδευση ενάντια στον ρατσισμό και υπέρ της αποκλιμάκωσης των εντάσεων· τα αιτήματα αυτά, όμως, δεν ήταν ποτέ αυτά που ο κόσμος στήριζε στους

13 Στμ. Στο αγγλικό κείμενο: *the “official” BLM non-profits*.

δρόμους. Αντίθετα, το κίνημα απέκτησε συνοχή όχι γύρω από ένα αίτημα αλλά γύρω από έναν ισχυρισμό: ότι οι Ζωές των Μαύρων Αξίζουν.

Είναι αυτός ο ισχυρισμός που έχει επιστρέψει ως η συνεχούσα δύναμη του σημερινού ξεσηκωμού. Την ίδια στιγμή, αυτό ίσως να αλλάζει κατά κάποιο τρόπο. Αλλά δεν υπάρχει ακόμα ένα συνεκτικό σύνολο αιτημάτων που θα μπορούσαν να ενώσουν ειρηνικούς και μαχητικούς διαδηλωτές που ξεσηκώθηκαν μετά την δολοφονία του George Floyd. Αν τέτοιες απαιτήσεις προέκυπταν, θα ήταν πιθανότατα πολύ στοιχειώδη και απίθανο να επιτευχθούν χωρίς τη “διάλυση της μεγάλης σκηνης” του “δουλειές-ως-συνήθως” στις ΗΠΑ, αρκετά ανάλογα με τις Πέντε Απαιτήσεις από το Χονγκ Κονγκ: γενική αμνηστία, κατάργηση της αστυνομίας ή επανορθώσεις για αιώνες δολοφονιών και καθιερωμένης από το κράτος καταναγκαστικής εργασίας. Φωνές για την “παύση χρηματοδότησης της αστυνομίας” φαίνεται να έχουν επικρατήσει τώρα, μετά την υιοθέτησή τους από ομάδες ακτιβιστών και τοπικούς προοδευτικούς πολιτικούς. Αλλά μια τέτοια απαίτηση υπολείπεται κατά πολύ από την πιο δημοφιλή φωνή για την κατάργηση της αστυνομίας, και επιτρέπει στους τοπικούς ηγέτες να ισχυρίζονται ότι “αποχρηματοδοτούν” τα αστυνομικά τμήματα όταν στην πραγματικότητα πραγματοποιούν μόνο αποσπασματικές περικοπές κινδυλίων. Με αυτή την έννοια, το “σταματήστε τη χρηματοδότηση της αστυνομίας” φαίνεται να παίρνει έναν χαρακτήρα ανάλογο με το αίτημα, το 2014, για την τοποθέτηση καμερών στους μπάτσους.

Με ή χωρίς τέτοιες απαιτήσεις, βλέπουμε την πυρηνική καινοτομία του ρόλου “στην πρώτη γραμμή” στο ότι εμπεδώνεται στις καινούριες σχέσεις που γίνονται δυνατές: αυτές μεταξύ της “πρώτης γραμμής” και της δεύτερης, της τρίτης, και άλλων διαδηλωτών υποστήριξης. Μια αναλογία μεταξύ της εμπειρίας των διαδηλωτών στο Χονγκ Κονγκ και αυτών στις ΗΠΑ είναι ότι αν και αρκετοί έχουν βιώσει για πολύ καιρό τους τρόπους με τους οποίους λειτουργεί η αστυνομική καταστολή, για πολλούς πρόκειται για την πρώτη φορά (ή τουλάχιστον μια από τις πιο άγριες στιγμές) που είναι ορατή η αστυνομική καταστολή ειρηνικών διαδηλωτών. Με μια έννοια, ο εξελισσόμενος ρόλος “στην πρώτη γραμμή” στην πραγματικότητα προέκυψε αναγκαστικά από τη δράση της αστυνομίας. Από τη στιγμή που η καταστολή του κινήματος στο Χονγκ Κονγκ ξεπέρασε ένα συγκεκριμένο σημείο, δυο γεγονότα έγιναν φανερά: Πρώτον, η αστυνομία είναι θεμελιωδώς βίαιη, και θα ασκήσει παντού αυτή τη βία, ανεξάρτητα από το αν ο στόχος της διαδηλώνει ειρηνικά ή όχι. Δεύτερον, έγινε εμφανές ότι αν το κίνημα επρόκειτο να συνεχίσει, οι διαδηλωτές έπρεπε να μπορούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους.

Καθώς ενισχυμένες δυνάμεις της αστυνομίας και της Εθνοφρουράς προσπαθούν να διαλύσουν τις διαμαρτυρίες στους δρόμους όλων σχεδόν των μεγάλων πόλεων στις ΗΠΑ με απίστευτα βίαιους τρόπους, μοιάζει πιθανόν η χώρα να γνωρίσει ένα αντίστοιχο σημείο καμπής με όρους κλίμακας και έντασης της καταστολής. Για όσους ψάχνουν τρόπους προχωρήματος – τρόπους υποστήριξης των φίλων και των συντρόφων μας, τρόπους αλληλέγγυας συνεργασίας, τρόπους πένθους για όσους δολοφονήθηκαν από την αστυνομία και τρόπους να διασφαλιστεί ότι μια τέτοια συστημική βία θα σταματήσει κάποια μέρα – μια μέθοδος συνέχισης του αγώνα ίσως βρεθεί αναγνωρίζοντας ότι ο ρόλος “στην πρώτη γραμμή” είναι η προστασία όλων των άλλων. Λέμε λοιπόν: καλώς ήρθατε στην πρώτη γραμμή, αλλά και στη δεύτερη και στην τρίτη, στις γραμμές των νοσηλευτών και του ανεφοδιασμού, σε όσους κρατάνε χώρο, στους εικονογράφους και όσους εκτυπώνουν και διανέμουν, σε όσους μεταδίδουν ζωντανά στο Διαδίκτυο και σε όλους όσους ανεβάζουν στο *Tweeter* πληροφορίες από αυτούς που παρακολουθούν την αστυνομία. Ίσως αυτή τη φορά να μπορέσουμε να είμαστε όλοι/όλες μαζί.